

GLOSSARIUM

De woorden zijn gegeven in de spelling waarin ze in de documenten voorkomen. De toevoeging "(Mak.)" of "(Bug.)" geeft aan dat het om een Makassaars of Buginees woord gaat; "(isl.)" geeft aan dat het een islamitische term is.

a(c)hli, tenaga a(c)hli - deskundige
 adat-istiadat - traditionele waarden, normen en gebruiken
 adik - jongere broer of zuster, klein kind
 agama, igama - godsdienst
 anrong goeroe (Mak.) - leermeester (isl.)
 arsip - archief
 asli - autochtoon
 asrama - internaat
 atap - dak, meestal van palmbladeren of hout
 badan - comité, lichaam
 badan pekerdja - werkcomité
 bahasa, bah. - taal
 bahasa daerah - streektaal
 bahasa Indonesia - het Indonesisch
 bakal - in-wording, in-oprichting
 balai - zaal, gebouw
 bangsa - volk, gemeenschap
 bangsawan - adel(lijk)
 bapa(k) - heer, vader
 baptisan - doop
 barang - goederen
 barat - west
 baroe - nieuw, pas (gebeurd)
 bibit - zaad, kandidaat
 bidan - vroedvrouw
 bilik - gevlochten platgeslagen bamboestengels, gebruikt bij huizenbouw
 Blanda - Nederland(er)
 bodoh - dom, ongeletterd
 boekoe - boek
 daerah - regio, streek (buiten de stad)
 dalam - in, binnen
 dana kerdja - werkkapitaal
 desa - dorp
 dewan - raad
 Dg, Daeng - titel van de lagere adel (Mak.)
 Djabar - Djawa Barat (W.-Java)
 djaga - bewaker
 djaksa - inlandse officier van justitie
 djaminan - salaris, levensonderhoud
 Djateng - Djawa Tengah (M.-Java)
 Djatim - Djawa Timoer (O.-Java)
 djemaat/djemaah - kerkelijke gemeente; binnen de islam ook: gelovige
 djimat - talisman, geluksmuntje ed.
 djiwa - ziel

IV

djl., djalan - straat, weg
djoemat - vrijdag, ook: gemeente, gemeentelid
djongos - huisknecht, kelner, aanhanger
doekoen - traditionele heelmeeester
emper(an) - veranda
fitrah - verplichte gift van rijst aan het eind van de vastenmaand (isl.)
gallarrang, gelarang - (onder-)districtshoofd (Mak.)
gebongkard (bongkar = afbreken) - afgebroken, gesloopt
gemandied (mandi = wassen) - gewassen
geredja - kerk
gerombolan - groep, hier meestal: opstandeling(en)
goedang - schuur, berghok
goeling - lang rond kussen
goeroe - onderwijzer, leraar
goeroe-indjil - evangelist
goeroe-djemaat - inlands leraar
hadji - isl. titel van wie de pelgrimsreis (hadj) naar Mekka volbracht heeft
hewan - vee
iboe - mevrouw, moeder
ilmoe - wetenschap, mystieke kennis
imam - voorganger (isl.)
istirahathuis - rusthuis, herstellingsoord
jajasan - stichting
kabar - bericht, nieuws
kain - stof
kain poetih - witte stof, o.a. gebruikt bij isl. begrafenissen
kaoem iboe - vrouwenvereniging
Karaeng - titel van hogere adel, thans ook eigennaam (Mak.)
katjang tanah, k. idjo - versch. soorten pinda's
kebaktian - godsdiensttoefening
kebenaran - waarheid
keboedajaan - cultuur (ook kort voor het Min. v. Ond. en Cult.)
kebon - tuin(knecht)
kepala (kampoen) - (dorps)hoofd
ketoea - voorzitter
kjahi (kjai, kiai) - gezaghebbende godsd. leermeester (isl.)
klamboe - muskietennet
koempoelan, perkoempoelan - bijeenkomst
kota, kotta - stad
koempoelan - (godsd.) bijeenkomst, huisdiensten
Laboeang Badji - Goede Haven (Mak.)
lajak - geschikt, gekwalificeerd
laporan - rapport
loear - buiten
lompo - groot (Mak.)
madjelis - raad
madrasah - school v. koranonderwijs
maloe - beschaamd, verlegen
mantri - gediplomeerd; hier meestal: verpleger of verpleegster
marifat (Mak.: marepa') - (mystieke) kennis

Matjini/Mat(j)tjini Badji - Goede Verwachting
 memanggil (v. panggil) - roepen
 meminta (v. minta) - vragen, uitnodigen
 menoentoet (v. toentoet) - zoeken, vragen, verlangen
 merdeka - vrij
 mesdjid, missigit - moskee (isl.)
 moenafiq - iets anders geloven dan met de mond belijden, schijnheilig
 moerid - leerling
 moesjawarah - vergadering, overleg
 obat - (genees)middel
 oedjoeng - uiteinde, punt
 oelama - geleerde (isl.)
 oeroesan(s) - regeling(en)
 oetara - noord
 oetoesan - afgevaardigde
 oewang - geld
 opoe - districtshoofd (Selayar)
 orang - mens
 paderi - pater (rk)
 padi - te velde staande rijst
 padoeka - excellentie
 pajong - paraplu, zonnescherm
 panitia - commissie
 pasangrahan - hotel, rusthuis
 pasarmalam - avondmarkt, bazaar
 pegawai - ambtenaar, beampte
 pekabaran - het mededelen, bekendmaken
 pekabaran indjil - zending
 pembantoe ... - hulp...
 pemerintah - overheid, regering
 pemimpin - leider
 pemoea - jongere, pregn.: vrijheidsstrijders 1945 - 1949
 pendatang - vreemdeling, iemand van elders
 pendek - kort
 pendeta, pandita, pandeta - dominee, Indisch-predikant
 pendoekeong - ondersteuner, aanhanger
 penerangan - voorlichting
 pengerdja - werker
 pengikoet - volgeling
 pentakosta/pentekosta - pinkster(kerk)
 peranakan Makassar/Tiong Hwa - iem. van gemengd Mak.-Chin. afstamming
 peratoeran - reglement, regeling
 perkara - probleem, ruzie, affaire
 persaudaraan - broederschap
 persekoetoean - gemeenschap
 pertemoean - ontmoeting, bijeenkomst
 perwakilan - vertegenwoordiging
 poesat - centrum
 poetih - wit
 pondok - huisje, hut

VI

radja - vorst, koning
rajab - termieten, witte mieren
rampokken, rampokpartij - alles kort en klein slaan
rapat - vergadering
roegi - schade, nadeel
salat - gebed (isl.)
sandang-pangan - basisbehoeften
saoekang - houten bouwseltje op palen, waar offers gebracht worden (Mak.)
sawah - bevoeid rijstveld
sdr. (saudara) - de heer ..., broeder
sekolah - school
selatan - zuid
sembahjang - godsdiensttoefening (isl.)
senang - zich prettig voelen
sidang - raad, vergadering
sjarat, sjari'at - islamitische wet, priesterraad, -rechtbank (isl.)
soeara - stem, spreekbuis
soekoe - stam, volk
soember - bron
soerat - brief, document; pregn.: off. besluit, aanstelling; deel van de koran (isl.)
soerat pernjataan - verklaring
soesah - moeilijkheid/-heden
tablig(h) - godsdienstige bijeenkomst (isl.)
tarekat - mystieke orde (isl.)
tengah - midden
tenggara - zuidoost
timoer - oost
tjalon - kandidaat
tjap - stempel
toean - mijnheer
toko - winkel
wakil - vertegenwoordiger, representant
zakat - belasting (isl.)